

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การศึกษาเรื่องความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนี้ เป็นการศึกษาในชุมชนระดับตำบล (community study) เพื่อทราบถึงระดับความสามารถของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ซึ่งมีทั้งหมด 40 ตำบล โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาถึงผลกระทบของทรัพยากรทางการบริหารในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่น (local government) ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งหาข้อสรุปว่า ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบกันเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ ตัวแปรเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งมีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ ทรัพยากรทางการบริหารมีผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ รวมทั้งแนวทางที่จะศึกษาต่อไปในภายภาคหน้า พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลของไทยต่อไป

สำหรับการเสนอผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ผลการวิจัยสถานภาพทั่วไป คณะกรรมการบริหาร ผลการวิจัยความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยของทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรทางการบริหาร ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และทรัพยากรทางการบริหารที่มีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย โดยประกอบไปด้วยตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้ง มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีระยะเวลาปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่าง 1-2 ปี

2. ความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการ

บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนงานในระดับปานกลาง มีความสามารถในการจัดทำแผนงานมาก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในระดับปานกลาง และสามารถใช้งบประมาณในการดำเนินงานได้มาก

สำหรับความสามารถในการดำเนินงานตามแผนงาน คณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่สามารถดำเนินงานตามแผนงาน มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานตามแผนงาน และมีส่วนผลักดันในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้มาก

คณะกรรมการบริหาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามแผนงานในระดับปานกลาง มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงานในระดับสูง และมีความสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้มาก

3. ทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการวิจัยพบว่า งบประมาณที่ได้รับและรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย ทำให้ผลความสำเร็จในการดำเนินงานค่อนข้างน้อยตามไปด้วย ส่วนสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานนั้น แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีในระดับปานกลาง ในด้านวิธีการดำเนินงาน และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ พบว่า วิธีการหรือขั้นตอนในการดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร ค่อนข้างน้อย ในด้านระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานมาก ทำให้การดำเนินงานในปัจจุบันมีความเป็นอิสระ และมีอำนาจในการตัดสินใจมากตามไปด้วย

สำหรับในด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่า มีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายได้มาก

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีตำแหน่งกำนัน เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่มากที่สุด

4.2 การจัดทำแผน และการบริหารงบประมาณตามแผนงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดทำแผน และบริหารงบประมาณตามแผนงานได้มากที่สุด

4.3 ความสามารถในการดำเนินงานตามแผนงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุ 41-50 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินงานตามแผนงานได้มากที่สุด

4.4 การติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา เป็นผู้ที่มีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานได้มากที่สุด

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรทางการบริหารในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 งบประมาณในการดำเนินงานและรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานและรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บมากที่สุด

5.2 สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการบริหารที่มาจาก การเลือกตั้ง เห็นว่า สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานมีความเหมาะสมในการบริหารงานมากที่สุด

5.3 วิธีการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการบริหารที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากที่สุด

5.4 ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และความเป็นอิสระในการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการบริหารที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้ที่เห็นว่า ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานและความเป็นอิสระในการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานมากที่สุด

5.5 จำนวนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและความสามารถในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกรรมการบริหารที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพียงพอ และมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ทรัพยากรทางการบริหารที่มีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานมากและปานกลาง จะมีระดับความสามารถในการดำเนินงานในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับงบประมาณน้อย จะมีระดับความสามารถในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ผู้วิจัยได้พบว่า มีประเด็นปัญหาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และข้อจำกัดของการศึกษาวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ประเด็นในด้านที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ แม้ในงานที่ตนเองเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ บทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ระเบียบวาระ ข้อบังคับการประชุม และระเบียบงบประมาณและการคลัง

1.2 ประเด็นในด้านที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคล ปัจจุบันคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นปัญหามากในด้านเทคนิคการพัฒนา ซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดทำแผนงานโครงการ การวางแผนการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการสมัยใหม่ รวมทั้งการติดตามผลการประเมินผลตามแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่มีการดำเนินงานได้อย่างทั่วถึง และถูกต้อง

1.3 ประเด็นในด้านการจัดเก็บรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ไม่เพียงพอในการดำเนินกิจการต่าง ๆ บางตำบลไม่สามารถจัดเก็บได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะพื้นที่อยู่ในเขตนิคมสหกรณ์ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น

1.4 ประเด็นในด้านงบประมาณที่ได้รับ องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงการแผนงานที่จำเป็นในการพัฒนาตำบลมาก แต่งบประมาณที่ได้รับน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนามาโดยตลอด

1.5 ประเด็นในด้านค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการต่าง ๆ ยังคงค่อนข้างต่ำ ทำให้คณะกรรมการบริหารมีความรู้สึกที่ไม่คุ้มค่าในการดำเนินงาน และเวลาที่เสียไป

1.6 ประเด็นในด้านบริหาร คณะกรรมการบริหารค่อนข้างไม่มีวิธีการหรือไม่เข้าใจวิธีการบริหารงานที่ถูกต้อง รวมทั้งแนวความคิดการบริหารงานสมัยใหม่

1.7 ประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานของรัฐ มิได้มีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลของตนเท่าที่ควร และมีได้กระทำอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนไม่เข้าใจ และไม่สนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2. ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย

ประเด็นปัญหาในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับประธานคณะกรรมการบริหาร (กำนัน) มากที่สุด จึงมุ่งเน้นในการเก็บรวบรวมจากประธานคณะกรรมการบริหารเป็นลำดับแรก แต่ประธานคณะกรรมการบริหาร (กำนัน) ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ โดยตลอด เนื่องจากต้องปฏิบัติภารกิจในตำแหน่งกำนันและประธานคณะกรรมการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้การนำแบบสอบถามไปให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารได้ทุกตำบล

ประเด็นปัญหาในด้านคณะกรรมการบริหาร โดยคณะกรรมการบริหารที่มาจากผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าน ผู้วิจัยเลือกมา 1 ท่านโดยวิธีจับฉลาก และสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง 4 ท่าน ผู้วิจัยเลือกมา 2 ท่าน โดยวิธีจับสลากเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพราะคณะกรรมการบริหารค่อนข้างที่จะไม่มาที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ต้องเดินทางไปสอบถามถึงที่พักอาศัย ทำให้การตอบแบบสอบถามต้องใช้เวลาเดินทางค่อนข้างมาก

ประเด็นปัญหาในด้านการทำความเข้าใจกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยที่คณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่แล้วจะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จึงมีความต้องการให้ผู้วิจัย

อธิบายข้อมูลในแบบสอบถามประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีอคติมาก่อน ข้างมากในการตอบแบบสอบถาม จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงในบางส่วน

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะนั้น ผู้วิจัยได้มีประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบลในลำดับต่อไป ดังนี้

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการ บริหารส่วนใหญ่อยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่รัฐโดยเฉพาะกระทรวง มหาดไทย ควรมีการจัดอบรม สัมมนา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการแต่งตั้ง และเลือกตั้งเข้ามาโดยการจัดทำเอกสารกฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดย เฉพาะแจกจ่ายให้ทั่วถึงทุกองค์การบริหารส่วนตำบล และควรมีการอบรม ปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล ให้มีความเข้าใจใน หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เพราะส่วนใหญ่ทั้งปลัด คณะกรรมการ บริหารส่วนตำบล พนักงานส่วน ตำบล เป็นผู้ซึ่งสอบบรรจุเข้ามาใหม่ ยังขาดความรู้ความชำนาญประสบการณ์ในการดำเนินงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นในด้านที่เกี่ยวกับคุณสมบัติบุคคล ในการรับสมัครเลือกตั้งของสมาชิก ในตำบล ควรมีการจำกัดความรู้ขั้นต่ำให้สูงขึ้น เพราะจะทำให้บุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวิสัยทัศน์ที่เพิ่มมากขึ้น การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และ ไม่มีความขัดแย้ง (conflict) ในการดำเนินงานร่วมกัน

ประเด็นในด้านการจัดเก็บรายได้ รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางตำบลไม่ สามารถจัดเก็บได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะพื้นที่อยู่ในเขตนิคมสหกรณ์ เขตป่าสงวน แห่งชาติ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ต้องพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่เหล่านี้ เพราะพื้นที่ และประชาชนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จึงควรมีการจัดระบบบริหารและแผนการ จัดเก็บรายได้ที่ชัดเจน อย่างเป็นรูปธรรม



ประเด็นในด้านงบประมาณที่ได้รับ จากการที่ผู้วิจัยสอบถามคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ทำให้ทราบถึงความต้องการงบประมาณในการพัฒนาค่อนข้างมาก ทุกองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงการ แผนงานที่จำเป็นในการพัฒนาตำบลมาก แต่งบประมาณที่ได้รับน้อย ทำให้การพัฒนามีปัญหาโดยตลอด ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณางบประมาณอย่างละเอียดรอบคอบ และหาวิธีการในการจัดสรรงบประมาณของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลให้ได้ตามความจำเป็นอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ประเด็นในด้านเงินตอบแทน คณะกรรมการบริหารมีความเห็นว่า เงินตอบแทน เบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการต่าง ๆ ยังค่อนข้างต่ำ ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหาร มีความรู้สึกว่าไม่คุ้มค่าในการดำเนินงาน และเวลาที่เสียไป ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนหาหนทางที่จะจัดสรรเงินค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการต่าง ๆ ให้เพียงพอ

ประเด็นในด้านการบริหารงาน จากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามผู้เกี่ยวข้องพบว่า คณะกรรมการบริหาร ควรจะมีที่ปรึกษาที่มีความรู้ ประสบการณ์ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งขึ้นใหม่ เพราะจะทำให้การดำเนินงานผิดพลาดน้อยลง

ประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานของรัฐ ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ในการที่จะให้ประชาชนในทุกตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากที่สุด

ในประเด็นสุดท้าย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า จากการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพรนั้น ทำให้ทราบถึงความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งอาจเป็นแนวทางในการทำการวิจัยองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นต่อไป ซึ่งอาจทำให้ทราบถึงความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ ว่ามีความสามารถในการดำเนินงานในระดับใด หรือมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยนั้นจะนำไปสู่การพัฒนาการ

ปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (basic democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใส ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย